

III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2013
(Freshers + Repeaters) (2012 – 13 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – III

Bhaimiparinaya Nataka Sangraha 1 – IV Acts and Vanija in Nitisāra

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instruction : Answer in Sanskrit, Kannada or English.

I. द्वयो प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

Answer any two questions :

(2×12=24)

1) भैमीपरिणय नाटकस्य प्रथमम् अङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಬೈಮೀಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮಾಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on First Act of Bhaimiparinaya nataka.

2) भौमीपरिणय नाटकस्यः कर्तुः देश-काल-कृतीः अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಬೈಮೀಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ-ದೇಶ-ಕಾಲ-ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on place-date and works of the author of Bhaimiparinaya nataka.

3) भैमीपरिणये 'देवदौत्यम्' नाम द्वितीयाङ्कस्य शीर्षिकां समर्थयत ।

ಬೈಮೀಪರಿಣಯದ 'ದೇವದೌತ್ಯಮ್' ಎನ್ನುವ ಎರಡನೇ ಅಂಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.

Justify the title 'देवदौत्यम्' of the Second Act of Bhaimiparinaya.

II. एतेषु चतुर्णां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain any four slokas.

(4×6=24)

1) सञ्चिन्त्य तां नयनयोरमृतं निषिच्य

सौदामिनी स्फुरितवच्चलितां मृगाक्षीम् ।

आनन्द शोक कुतुक स्थगितेऽन्तरङ्गे

कोऽप्यद्भुतः प्रसरतीव दशाविपाकः ॥

- 2) मदेकपुत्रा जननी जराऽऽतुरा
नवप्रसूति र्वरटा तपस्विनी ।
गतिस्तयोरेष जनस्तमर्दयन्
अहो विधे त्वां करुणा रुणद्धि नो ?
- 3) नो वीणां समुपैति पञ्जरशुकीं दृष्ट्यचापि नालोकते
न स्नाने, न विभूषणे, न कुसुमे, नाऽक्षे च धत्ते मतिम् ।
ध्यायन्ती किमपि प्रसार्य नयने दिक्षु श्वसन्ती मुहुः
निर्निद्रा च भवद्गतेन मनसा नक्तंदिवं ताम्यति ॥
- 4) क्रियमाणकाल-नियमानुपालनं
श्रियमातनोति नयमादधाति च ।
नियमात्ययस्तु नयमाहनिष्यति
स्वयमादिहेतुरयमात्महानिषु ॥
- 5) अस्मत्स्वामिसुता वरं वरयते प्रेयांसम् अस्मिन् दिने
भूयान् अद्य महोत्सवोऽपि भवति स्वामि प्रसादोऽपि नः ।
इत्युकण्ठितमानसाः परिजनाःश्रद्धान्वितास्सम्भ्रमात्
तत्तत्कार्यपरायणाः धुरि समासीदन्ति धावन्ति च ॥
- 6) यातायां त्वयि हा सुते पतिगृहं शून्याः किलास्मदृहाः
वत्से त्वामपहाय केवलमहं स्थातुं कथं शक्नुयाम् ।
त्वच्चिन्ता परिशोषितं मम मनश्शोकेन दन्दझते
यः कन्यापितृतां प्रयाति स महापापो हि लोके जनः ॥

III. गद्यभागम् अनुवादत (एकम्)

ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ. (ಒಂದನ್ನು)

Translate the prose passage (One only)

(1×10=10)

- 1) राजा - युज्यते । (चित्रं विलोक्य) सखे पश्य का वात्र लिखिता, देवी वा मानुषी वा ?
अशोकः- ममाप्य त्र सन्दिरधे मनः ।
राजा-(निपुणं निरूप्य) -सखे कासौ आकस्मि की सुधावृष्टिः ?
पश्चात्र, शैलोऽयं शतकूटः । एषा सा वरदा नदी ।
तदेवैतन्नम्, सैवेयं मम चिन्तवल्लभा ।
अशोक :- वयस्य, तव श्रेयः पदात् पदान्तरम् आरूढम् ।
श्लाघ्यतमैवाऽस्या आकृतिः

अथवा/ಅಥವಾ/or

- 2) दमयन्ती (अपवार्य) - तर्हि दर्शय तमेव हृदयहरं महाभागम् ।
शारदा (अपवार्य) - सनाद्यापि सन्निहितः ।
दमयन्ती (अपवार्य) - हा ! हतास्मि मन्दभाग्या । तर्झन्तःपुरायैव प्रतिनिवर्तावहे ।
शारदा (अपवार्य) - सांप्रतं न सांप्रतं तत् । शृणु, तातः खलु तमानेतुं गतः । तद् आनेष्यत्येव ।
तावदत्रैव सभायां मनो विनोदयाव ।

IV. त्रीणि वाक्यानि ससंदर्भं विवृणुत ।

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Annotate any three sentences

(3×4=12)

- 1) परिहतस्त्वया स्वेच्छा-सल्लाप-प्रत्यूहः ।
- 2) वैतालिकैरहम् अहो प्रतिबोधितोऽस्मि ।
- 3) महापङ्के मग्नो द्विरद इव खिद्येत नृपतिः ।
- 4) शंसन्निव शुभोदर्कं स्पन्दते दक्षिणो भुजः ।
- 5) चपला हि स्त्रीबुद्धयो भवन्ति ।
- 6) उदारानां चेतो भवति परदोषाऽनभिमुखम् ।

V. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes any two :

- 1) नान्दी ।
- 2) पुष्करः ।
- 3) भैमीप्रेषणम् ।
- 4) विष्कम्भकः ।

VI. 1) पण्याध्यक्षस्य कर्तव्यानि अवलम्ब्य प्रबन्धं लिखत ।

(1×10=10)

ಪಣ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ :

Write an essay on the duties of 'पण्याध्यक्ष'.

ಅಥವಾ/ಅಥವಾ/or

2) अक्षपटलाध्यक्षस्य कर्तव्यानि अधिकृत्य लिखत ।

ಅಕ್ಷಪಟಲಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ :

Write an essay on the duties of 'अक्षपटलाध्यक्ष'.

VII. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

- 1) अर्थशास्त्रम् ।
 - 2) शुल्कव्यवहारः ।
 - 3) अन्तपालः ।
 - 4) वैदेहक व्यञ्जनः ।
-